

Отже, новела Ольги Кобилянської яскраво репрезентує проблему реалізації жінки в суспільстві. Письменниця наголосила на тому, що жінка – неповторна самодостатня особистість, яка має повне право обирати власний життєвий шлях. Цю ідею талановито втілено в непересічних образах трьох жінок, які своїми думками й ставленням до світу аж ніяк не входили у формат того часу.

Література

1. Агеєва В. Жіночий простір. Феміністичний дискурс українського модернізму: монографія. Київ, 2003. 320 с.
2. Кобилянська О. https://librebook.me/chelovek_olga_iulianovna_kobylianskaia (дата звернення: 19.11.2020)
3. Таран Л. Жіноча роль. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ початку ХХ століття. Київ: ГраніТ, 2007. 192 с.
4. Феминизм. *Современный философский словарь*. Москва – Бишкек – Екатеринбург, 1996. 607 с.

Страшко А. Ю.,

учитель української мови та літератури,
Андріївська спеціалізована різнопрофільна школа І-ІІІ ступенів
Бердянської районної ради Запорізької області

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КВЕСТУ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Суспільно-економічні й політичні зміни, що відбуваються в Україні, суттєво впливають на модернізацію та реформування шкільної освіти, вимагають таких методик, технологій навчання й виховання, що максимально враховуватимуть природу дитини, її нахили, інтереси, розумові та творчі можливості, запити, тобто допоможуть знайти себе. Саме творча особистість значно краще й легше пристосовується до побутових, соціальних і виробничих умов, ефективніше використовує їх відповідно до власних уподобань, переконань. Залучення учнів до творчої діяльності розкриває перед ними горизонти людських можливостей і сприяє правильному визначенню свого місця на широкому полі власних знань, умінь і здібностей, що, безумовно, сприяє правильному вибору професії. А це, у свою чергу, корисно для держави, оскільки людина, зайнята улюбленою справою, до якої до того ж має хист, працює якісніше, продуктивніше.

Сформувати особистість, здатну творити й органічно сприймати зміни в суспільному житті, – означає зробити людину успішною й забезпечити системний прогрес суспільства. Ідея розвитку творчих здібностей індивідуума відповідає його власним інтересам і державним запитам. Тому особливо

актуальним постає завдання навчити кожного вихованця самостійно мислити, діяти в нестандартних умовах, розв'язувати найрізноманітніші проблеми.

Педагогічний пошук дав змогу переконатися в тому, що ефективно допомагає в реалізації ідеї формування творчої компетентності учнів квест-технологія. **Освітній квест** – інтегрована технологія, що об'єднує специфіку методу проєктів, проблемного та ігрового навчання, взаємодії в команді й використання ІКТ; поєднує цілеспрямований пошук при виконанні головного проблемного й низки допоміжних завдань з пригодами або грою за певним сюжетом [1, 6].

Використання квестів в освітньому процесі дає змогу реалізувати такі педагогічні ідеї:

- створення демократичної, доброзичливої, навчально-творчої й чітко спланованої атмосфери на уроках;
- створення умов успіху для кожної дитини задля розвитку її творчого потенціалу;
- допомога учням у досягненні вершини їх саморозвитку;
- розвиток мовних та мовленнєвих умінь та навичок з метою самовдосконалення.

На етапі актуалізації теоретичних знань найефективнішими вважаємо прийоми «Лабіринт дій», розв'язування ребусів і лінгвістичних кросвордів, тестування із ключем, гру «Так – ні». Варіанти відповідей тесту із ключем нумеруємо не маркувальними літерами, а такими, із яких можна скласти слово чи словосполучення, необхідне для отримання наступного завдання: *«зошит на столі»* (наступне завдання в зошиті на столі).

Проведення гри «Так – ні» із теми «Фразеологізми. Фразеологічне багатство української мови. Основні ознаки фразеологізмів» у 6 кл., супроводжуємо не порядковою нумерацією питань, а числами, що відповідають порядковому номеру певної літери в алфавіті, що дає змогу зі стверджувальних і заперечних відповідей покроково скласти слова з літер абетки, які можуть бути фразеологізмом, початком або продовженням певного прислів'я, яке дітям треба пояснити, дібрати синонім чи антонім, скласти речення чи виконати будь-яке інше творче завдання.

На етапі вивчення нового матеріалу використовуємо завдання-реконструювання, завдання-конструювання, що передують сприйманню нової інформації.

Так, вивчаючи види односкладних речень у 8 кл., пропонуємо з окремих слів скласти речення, підкреслити головні члени, визначити, чим вони виражені (*Ученого, за, дають, одного, невчених, десять. За, купиш, не, гроші, розум тощо*). Далі учні повинні назвати слово, яке виражає зміст усіх прислів'їв (тут пропонуємо вибрати певні літери в словах, щоб скласти потрібне слово). У зазначеному прикладі це слова *«знання»* або *«розум»*. Наступний етап міні-квесту – записати слово у фонетичній транскрипції, порахувати кількість букв і звуків, (наприклад 5 б., 5 зв.), розгорнути сторінку 55 підручника і там прочитати теоретичні відомості про той вид односкладних речень, який щойно використали.

На етапі формування практичних умінь і навичок використовуємо такі елементи квест-технології: лінгвістичні ігри з ключами, зокрема із застосуванням ресурсів онлайн-сервісів веб.2.0., а також різних видів диктантів: кодованих, цифрових, розподільних, вибіркового.

Наприклад, опрацьовуючи тему «Іменник» у 6 кл. із поглибленим вивченням предмета, пропонуємо, скористатися програмою LearningApps і виконати розподільну роботу в парах: першій парі в одну колонку розмістити іменники назви істот, а в іншу – неістот, другій – розподілити власні й загальні назви, третій – конкретні й абстрактні тощо, із перших літер скласти слова й об'єднати їх у речення, підкреслити всі члени, щоб з'ясувати синтаксичну роль іменника. Усі висловлювання добираємо так, щоб вони мали певне виховне значення, яке учні мають обговорити в групі.

Під час вивчення теми «Правопис префіксів» у 5 кл. пропонуємо таку вибірккову роботу: виписати слова із префіксами *пре-*, *пере-*, об'єднати перші літери кореня кожного слова в рядку в слова, цими словами заповнити пропуски у висловлюванні Тараса Шевченка, записати його в зошити, пояснити, якщо є така можливість чи потреба, у кожному слові підкреслити певну літеру (у першому слові, наприклад, другу літеру, у другому слові – четверту тощо), слово складене із цих літер вкаже на місце знаходження наступного завдання (наприклад, «шафа»).

На етапі творчого застосування здобутих знань досить ефективними є творче конструювання, метод «Лінгвістичний бар'єр» (синтаксичний, фразеологічний, лексичний), веб-квести, міні-проекти і под.

Учнів профільної школи залучаємо до проходження веб-квестів (варіант квест-діяльності, суть якого полягає в необхідності пошуку інформації в мережі Інтернет для розв'язання поставлених задач). Учасники квесту навчаються використовувати інформаційний простір для розширення галузі своєї творчої діяльності.

Наприклад, пропонуємо уважно переглянути за покликанням кілька відеороликів про життєвий шлях письменника, після чого учні мають дати відповіді на низку запитань. Далі для тих, хто впорався успішно, пропонуємо доступ до наступної інформації (наприклад: листів, художніх творів, спогадів самих письменників чи про них), опрацювання якої допоможе визначити основні мотиви творчості, дати розгорнуті відповіді на запитання тощо. Тим, хто припустився помилок, подаємо покликання на друковане джерело – наукову статтю, автобіографію та ін. Після вдалого проходження першого етапу учні можуть переходити до наступного. І так від етапу до етапу, поки не будуть виконані всі завдання. Результати можна узагальнювати, створюючи оригінальні публікації, буклети, презентації.

Веб-квести, міні-проекти набувають особливої актуальності в умовах дистанційного навчання, коли вчитель на відстані скеровує навчальну діяльність школярів, допомагає їм не лише знаходити інформацію, а й учитися активно застосовувати й творчо опрацьовувати її.

Отже, використання елементів квесту на уроках української мови та літератури спричиняє позитивні результати:

- сприяє формуванню стійкого інтересу до предмета, стимулює бажання працювати на уроці;
- уможливорює залучення кожного учня до активної співпраці з метою пошуку та пізнання нової інформації й усвідомлення кожним учасником квесту своєї ролі на уроці;
- допомагає розвивати фантазію, уяву учнів, творчі здібності, формувати навички дослідницької діяльності, уміння самостійно працювати з інформацією;
- привчає бути дисциплінованим, сумлінним, ініціативним, доводити свої думки та поважати думки інших членів колективу;
- сприяє формуванню професійних навичок, адже ким би не збирався стати учень, який фах не обрав би, йому потрібно правильно і швидко міркувати, діяти організовано, ураховуючи обставини й наявні ресурси.

Проблема формування й розвитку творчої компетентності на уроках української мови та літератури має широкі **перспективи**, адже кожна особистість має творчий потенціал. А впровадження елементів квест-технології є одним з ефективних засобів реалізації ідеї розвитку самостійного критичного та творчого мислення вихованців. Переконані, учитель, який спробує розробити та провести хоча б один квест з учнями, одразу побачить у своїх дітях позитивні зміни.

Література

1. Кулішов В. С. Застосування квест-технології у професійно-теоретичній підготовці учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти: навч.-метод. посіб. Біла Церква: БІНПО УМО НАПН України, 2018. 86 с.

Токаренко А. М.,

магістрант,

Бердянський державний педагогічний університет,

науковий керівник – канд. пед. наук, доцент **Л. О. Алексєєва**

СЛОЖНОЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕ КАК СИНТАКСИЧЕСКАЯ ЕДИНИЦА: КОММУНИКАТИВНЫЙ И КОНСТРУКТИВНЫЙ АСПЕКТЫ

Находясь на высшем уровне языковой системы любого языка, синтаксис является одним из важнейших объектов внимания лингвистов. Особое место в синтаксисе занимает предложение, как минимальная единица общения. Несомненный интерес представляет и изучение функционирования сложных предложений в текстах художественной литературы.

Сложные предложения рассматривали в своих трудах Г. Акимова, В. Бабайцева, А. Барсов, В. Белошапкова, В. Богородицкий, В. Бутрим, Н. Валгина, Л. Вознюк, С. Вяткина, В. Казаков, С. Крючков, П. Лекант,